

Norsk Lektorlag
Akersgata 41
0158 Oslo

Oslo, 24. 04. 2015

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 Oslo

Norsk Lektorlags innspill til Utdanningsdirektoratets forslag om forskriftsendringer.

Spørsmål om fraværsgrense for å beholde rett til standpunktvurdering for elever i videregående skole.

Norsk Lektorlag støtter Utdanningsdirektoratets forslag om å innføre en fraværsgrense. Vi har for mange dårlige erfaringer med dagens ordning og ser med bekymring på at relativt mange faglærere føler seg presset til å sette standpunkt karakter på mangelfullt grunnlag. Dette fører til stor forskjellsbehandling av elevene og undergraver tilliten til systemet med standpunkt karakterer.

Det er viktig å skape forståelse for at stort fravær fra elevens side gjør det vanskelig eller umulig for faglærer å sette en karakter uavhengig av årsaken til fraværet. Også når elever har meget aktverdige grunner til fraværet, fører fraværet til at de faktisk ikke deltar det læringsarbeidet, og det er der faglærer følger med og vurderer elevenes utvikling og prestasjoner. Elever som ikke vil prioritere deltakelse i undervisningen i et fag, for eksempel på grunn av idrett eller politisk arbeid, kan i stedet for elevstatus tilbys hospitantstatus og melde seg opp som privatist. Det ser dessverre ut til at kjennskapen til privatist systemet generelt er lav i skolesektoren, både blant elever, lærere og skoleledere. Norsk Lektorlag vil oppfordre Utdanningsdirektoratet til å informere om og klargjøre hvilke regler som gjelder på dette området i forbindelse med innføringen av fraværsgrenser.

Norsk Lektorlag mener at en fraværsgrense vil virke motiverende for de fleste elever til å møte på skolen. I tillegg må det understrekes at det ikke automatisk følger standpunkt vurdering selv om eleven holder seg innenfor karakter grensen. Ved at det tillegges faglærer å utvise skjønn unngår man elever som spekulerer i å ha så høyt fravær som mulig innenfor fraværsgrensen. Det er viktig å presisere at retten til standpunkt karakter ikke automatisk følger av at eleven er fysisk tilstede i klasserommet, men av at lærer har et tilstrekkelig grunnlag for vurdering i faget.

Tydeligere grenser for fravær vil støtte opp under skolens dannelsesoppdrag.

Norsk Lektorlag mener at tydeligere krav til frammøteplikt og aktiv deltakelse er viktig for at skolen skal kunne oppfylle sitt dannelsesoppdrag og forberede elevene på det som forventes i voksenlivet generelt og i arbeidslivet spesielt. Grensen for akseptabelt fravær bør derfor settes

Adresse: Akersgt. 41
0158 OSLO

Internettider:
WWW.NORSKLEKTORLAG.NO

E-post:
SEKRETARIATET@NORSKLEKTORLAG.NO

Tlfnr 24 15 50 00
Faksnr. 24 15 50 01
Lederens mobltlf. 913 27 691
Generalsekretærens mobltlf. 481 71 611

lavt, og i prinsippet ligge nær normalt sykefravær i arbeidslivet. I følge NAV er et sykefravær rundt 5-7 prosent i høyeste laget, og vi mener derfor det ikke er urimelig å sette en grense på 10 prosent for elevene. Grensen vil da gå ved 19 fraværsdager i et skoleår på 190 dager, som igjen er delt opp av skoleferier som gir elevene mange dager de selv disponerer. Dette gir elever tid til å drive med diverse politiske og kulturelle aktiviteter i tillegg til skolegangen. Det er viktig at samfunnet signaliserer at elevstatusen og de rettigheter som følger med den, er betinget av faktisk deltakelse, ikke av at man figurerer på en skoles elevliste.

Elevene i videregående skole er nesten voksne, og de fleste blir myndige mens de går på skolen. Dette tilsier at de selv bør kunne holde orden på eget fravær og ikke trenger formaliserte rettigheter til å varsles når fraværet eventuelt nærmer seg grensen. Skolene har, eller bør ha, enkel digital fraværsregistrering der elevene selv kan logge seg inn og sjekke eget fravær i de ulike fagene. Skolen bør støtte opp under at elevene tar ansvar for seg selv på dette området, men skolen bør ikke ta ansvaret fra dem.

Ulike fraværsgrenser for store og små fag.

Av prinsipielle grunner bør man ikke ha ulike grenser for fravær i «små» og «store» fag. Behovet for aktiv deltakelse fra elevenes side blir ikke mindre når et fag har relativt få timer. Det er imidlertid viktig at skolen planlegger og organiserer undervisningen i små fag på en måte som gjør at en fraværsgrense ikke slår urimelig ut. Det betyr at elevfraværet må regnes ut fra faktisk avholde timer i faget.

Prosenten må baseres på antall faktisk avholde timer i faget.

På tross av klare regler om at skolen skal tilby et minstetimetall i alle fag, slik det er angitt i lærerplanene, finnes det skoler som i praksis legger opp til færre timer undervisning. Det er derfor viktig at elevenes prosentuelle fravær regnes ut fra faktisk avholdte timer i faget inntil det tidspunktet utregningen foretas. Det vil være urimelig å regne andelen av fravær basert på lærerplanens timetall dersom skolen i praksis ikke har gitt elever og lærer anledning til å drive eller delta i undervisning i så mange timer. Skoler som i praksis reduserer timetallet i fagene, gjør det ytterligere vanskelig for lærer å innhente tilstrekkelig vurderingsgrunnlag.

Tiltak for elever som har stort fravær på grunn av helsemessige og psykososiale problemer.

Strengere praktisering av krav til at elever har plikt til å delta, må kombineres med et bedre tilbud til elever som sliter med helsemessige og/eller sosiale problemer. Skolens hjelpeapparat i form av helsesøster, skolepsykolog og rådgivningstjeneste må styrkes. Psykososiale problemer må tas på alvor og følges opp av kyndige fagpersoner, ikke delegeres til kontaktlærer eller læreren i faget, som verken har tidsrammer eller formell kompetanse til å gi fullgod hjelp. Skolen bør ha plikt til å sørge for at elever med begynnende stort fravær får hjelp av et relevant og profesjonelt støtteapparat.

Færre krav til formaliserte former for undervisvurdering og dokumentasjon.

Elevenes rett til undervisvurdering i fagene er viktig, men bør overlates til faglærer og faglærers skjønn. Dagens dokumentasjonskrav bør fjernes fordi de tar mye tid som heller bør brukes til den egentlige undervisvurdering, som alltid må inngå i selve undervisningen og lærers direkte og løpende kontakt med elevene. Begrunnelser som gis for karakterer på prøver og lærers kommentarer til elevens arbeid underveis, kommer raskt og umiddelbart, og fungerer pedagogisk mye bedre enn ytrestyrte og formularbaserte samtaler som avholdes for å oppfylle kravene til dokumentasjon. Undervisvurderingen må, for å fungere, tilpasses elevene og deres ulike utvikling, og må derfor overlates til faglærers skjønn. Det gjelder også elevenes rett til egenvurdering. Dersom man er bekymret for at dette kan svekke elevens rett til god oppfølging bør man vurdere om skolen bør ha en tydeligere plikt til å følge opp eleven med tiltak så snart lærer varsler om at det trengs.

Forenkling og presisering av reglene allerede fra august 2015.

Norsk Lektorlag støtter Utdanningsdirektoratets mange små forslag til forenkling og presisering av regelverket. Dette kan bidra til å fjerne flere «tidstyver» fra skolen, og det er ingen grunn til å utsette tiltak som vil gjøre det enklere å konsentrere seg om kjerneoppgavene.

Med hilsen

Gro Elisabeth Paulsen

Leder
Norsk Lektorlag